

Mijn column nummer 150

Naar de knoppen?

Op de valreep van het jaar 2005 is de Eerste Kamer akkoord gegaan met het voorstel om de Wet bodembescherming te vernieuwen. Het nieuwe beleid staat eindelijk in de wet. Een mooi resultaat voor allen die hebben geholpen het beleid te vernieuwen.

Het plannen van de bodemsanering in Nederland lijkt wel wat op het bedienen van een fruitautomaat. Je kunt aan drie belangrijke knoppen draaien: één voor de tijd, één voor het geld en één voor de schoonmaak. Alle knoppen zijn van belang voor het eindresultaat.

Met de tijd is nu korte metten gemaakt. Het oude beleid (multifunctioneel, tenzij) vergde honderd jaar. Voor het nieuwe beleid (functiegericht en kosteneffectief) is vijftientig jaar voldoende. Pure winst. Eerder was sprake van 2023 als eindtermijn. Dat wordt nu dus definitief 2030. De knop is vastgezet. Vijftientig jaar lijkt een hele tijd. Terugblikkend naar 1980 kan ik zelf constateren dat de tijd vliegt. Er is dus geen tijd om achterover te leunen.

Wat het geld betreft zijn voldoende rekensommen gemaakt.

Het Rijk betaalt 1 miljard euro per vijf jaar. Daarover hoor ik wel eens klagen. Het zou te weinig zijn! Mensen die dat denken raad ik aan eens naar bijdragen in andere landen te kijken. Vergeleken daarmee is de Nederlandse rijksbijdrage riant. Verder blijkt na elke budgetperiode weer hoe moeilijk het is al het geld op tijd uit te geven.

Andere belanghebbenden worden verondersteld 3 miljard euro per vijf jaar bij te dragen. De cheques hiervoor zijn nog niet getekend. Dat gaat niet vanzelf. Bevoegde gezagen zullen zich fors moeten inspannen deze bijdragen te verzilveren. Met het aanhaken aan maatschappelijke dynamiek, een juiste houding, voldoende wisselgeld en de nodige creativiteit kan dat slagen. Dit is een aardig onderwerp om goed te monitoren. Anders gaat dit misschien ten koste van de bodemkwaliteit, de derde knop.

Het schoonmaken van de bodem mag voortaan functiegericht en kosteneffectief. Functiegericht saneren geldt voor de bovengrond, kosteneffectief saneren voor de ondergrond. Er valt veel te kiezen, vergeleken met het oude beleid. Ook dat is winst. Velen hebben nog niet goed in de gaten hoe kosteneffectief saneren werkt. Dat is jammer, want als je de juiste maatregelen neemt valt nog veel te bereiken en te besparen. De bediening van deze knop kan dus beter.

Bij de behandeling van de voorstellen in de Eerste Kamer was er aarzeling bij de keuzes die provincies en gemeenten mogen maken. Het Rijk hoort die toch te maken en in elk geval de normen vast te stellen, was de algemene gedachte. Staatssecretaris Pieter van Geel stelde hier tegenover dat iedereen toegang heeft tot heel veel bodemdata en dat de besluitvorming dus goed te controleren is. Dat sprak de Eerste Kamer zeer aan.

Naar de knoppen? Niet met de bodemkwaliteit. In de nieuwe wet zijn voldoende waarborgen ingebouwd voor een goede uitvoering.

Vanwege de grote aantallen (jaren, locaties, bevoegde gezagen, belangen) is een goede monitoring van tijd, geld en schoonmaak essentieel. Naar de knoppen dus, is mijn oproep aan de verantwoordelijken bij de overheden.